

Telegraful

Organ național-bisericesc

Onor. «Asociațiunea» 2 ex. (Of.)

Sibiu

Abonamentul

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Din muceniecia ortodoxiei

Multe prigoane, împreunate cu suferințe crunte, au năpădit în cursul vremilor asupra bisericii ortodoxe. Istoria ei este poate cea mai bogată în pătimiri îndelungate.

Arabi, turci, mongoli, chiar cruciați de celebră memorie, mânăți de fanatism, au încercat, în diferite epoce ale istoriei, să distrugă ortodoxia din mintea și din inima creștinilor noștri. Dar toate aceste năpăsturi, quasi apocaliptice, au trecut ca apa furioasă, iar ortodoxia a rămas curată ca'n ziua cea dintâi.

Acum, de ani de zile, sântem nevoiți să înregistrăm o nouă probă de sânge și foc, prin care trebuie să treacă o mare parte din biserica ortodoxă: Colosul dela nord, — mai ieri-alaltăeri marele imperiu exponent mondial al ortodoxiei, — ajuns astăzi pe mâni nelegiuite și condus de capete perverse, încearcă prin mijloace îngrozitoare să distrugă tot ce înseamnă în Rusia creștinism și biserică, suflet și Dumnezeu.

Doctrinile anarhice încearcă să înlocuiască spiritul cu materia și să nimicească religiunea unui

popor mare și profund religios. În locul lui Isus Mântuitorul, dictatorii sovietelor și reprezentanții comunismului glorifică pe Iuda cel care frânge Crucea în mâni și calcă Evanghelia în picioare. Sute de mitropoliți și episcopi, mii de credincioși, încercând să țină frontul ortodoxiei în fața invaziunii păgâne ale anticriștilor dela Moscova, au plătit cu viața fapta lor. — Alții, tot atât de numeroși, s'au risipit în străinătate, sau sânt chinuiți prin temnițele unui regim care își zice — «al tuturor libertăților».

Lumea creștină s'a îngrozit de masacrul nemaipomenit. Din toate părțile se aud murmure, glasuri de protestare, cereri de îndurare pentru cei asupriți. Pretutindeni se fac demersuri pentru apărarea ortodoxiei rusești și pentru salvarea fraților nenorociți, persecutați fără milă.

Din Franța, din Anglia, din America, din Italia, din Grecia răsună glasuri de proteste împotriva făpuirilor nelegiuite, ce se săvârșesc în Rusia ateismului agresiv. La aceste glasuri se va alătura, nu ne îndoim, și țara noastră, România.

După socotelile bolșevice, Rusia, până în anul 1935, trebuie să fie curățită de creștini, — va

să zică, 140 milioane de credincioși ar fi să fie exterminați... Plan de nebuni.

Până la sosirea altor vremuri pentru ortodoxia Rusiei, noi ne rugăm cu credință și cu nădejde pentru mântuirea creștinilor ruși binecredincioși, cari sufăr și se jertesc. Ne apropiem sufletește de calvarul lor și le amintim că alătura de ei a suferit și se răstignește ca pe o nouă Golgotă și Mântuitorul lumii, — care a spus tuturor ucenicilor, din toate timpurile și locurile, cuvinte de îmbărbătare în suferință: «În lume necazuri veți avea... Dacă pe voi lumea vă urăște, gândiți-vă că m'a urât întâi pe mine. Dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al său; dar pentru că nu sântei din lume, ci eu v'am ales din lume, de aceea lumea vă urăște. Aduceți-vă aminte de cuvântul, pe care vi l-am spus: nu se poate slugă mai mare, decât stăpânul său. Dacă m'au prigonit pe mine, și pe voi vă vor prigonii; dacă au păzit cuvântul meu, și pe al vostru îl vor păzi. Ear toate acestea le vor face împotriva noastră, din pricina numelui meu, fiindcă nu cunosc pe Cel ce m'a trimis... Dar cel ce va răbda până la urmă, acela se va mântui»...

Totdeauna răstignirea e urmată de slava Iuverii. Și aceasta o așteptăm să se întâmple și'n Rusia ortodoxiei martirizate.

Pr. Il. V. Felea.

Patriarhul Dimitrie dela Belgrad, șeful bisericii ortodoxe din Iugoslavia, adresează apel către toate bisericile ortodoxe, să se roage Domnului pentru biserica ortodoxă din Rusia, ai cărei credincioși sânt expuși unui regim nelegiuit și unor prigoniri groaznice, ca în primele timpuri ale creștinismului.

— Sinodul bisericii *bulgare* a hotărât să se asocieze la protestul celorlalte biserici, împotriva persecuției religioase sovietice. Pentru odihna sufletelor celor căzuți jertfe ale prigonirilor bolșevice se vor celebra slujbe religioase în toate bisericile din țară.

— Comunități religioase din *Germania* înaintează legației rusești din Berlin protest împotriva prigoanei și a tratamentului neomenesc, la care sânt supuși credincioșii diferitelor culte.

Aniversarea lui Masaryk. În 7 Martie a. c., președintele *Masaryk* al republicii cehoslovace împlinește vârsta de 80 de

FOIȘOARA

(8) MONOGRAFIA

bisericii ortodoxe din Crăciunel, protopopiatul Târnavei

de
Pr. Iuliu Moldovan,
din Laslăul mare

Preotul Ilie Popovici a avut legături și cu comuna vecină Tătărlăua, care numai la 1837 a trecut definitiv la unire. În Tătărlăua ortodoxă pe la 1809 servea ca preot ortodox Ilie Todea, pe care l-am aflat ca preot în Șilea-maghiară în 1805, după datele din statistica publicată de Preacuvioșia Sa Păr. consilier Matei Voileanu, în lucrarea sa: Contribuțiune la istoria bisericească din Ardeal. Tot după aceste date aflăm în acelaș an pe un Ilie Todea ca preot în Bălcaci.

Ori că e unul și acelaș preot, dar statistica e eronată, ceea ce mi se pare mai aproape de adevăr, ori apoi sânt 2 persoane cu acelaș nume,

ceea ce e mai puțin verosimil, fiind și unul și altul hirotonit în 1804 la Arad. Cred mai mult că e unul și acelaș preot, care a venit la Tătărlăua ori din Șilea maghiară, ori din Bălcaci, comune care nici una nu sânt departe de Tătărlăua.

S'ar părea că în 1809 preotul Ilie Todea ar fi fost suspendat de Consistorul din Sibiu și comuna bisericească o administra Ilie Popovici dela Crăciunel. Ilie Todea ca să-l depărteze pe acesta dela Tătărlăua, fiindcă li lua venitele stolare, a împăcat pe popa Ilie Popovici cu 10 ferdele de cucuruz, pe care acesta trebuia să le primească dela Tătărlăua în tot anul cât va trăi, dar să nu mai între în parohia lui.

Documentul sub forma unui atestat dat de Ilie Todea ca obligament față de Ilie Popovici s'a semnat în Crăciunel în «protocolul popesc» la pag. 107 cu litere cirile vechi. Tot la aceea pagină parohul din Chezler Irimie Manovici verifică la proto-

col cu 30 ani mai târziu în 22 Ianuar 1812. că a luat copie de pe acel atestat. Transcriu amândouă documentele după cum urmează:

1. *Atestat.* Dau eu popa Ilie Todea acest atestat dela mâna mea părintelui Ilie Popovici dela Crăciunel pentru 10 (zece) ferdele de bucate, adică cucuruz, în tot anul până va trăi părintele Ilie să-i umble dela Tătărlăua.

Tătărlăua, Iulie 18 anul 1809.

Eu Popa Ilie Todea.

2. Și așa eu în jos iscălitul luând acest atestat în copie ne adăogând nice scăzând intrânsul ce sau aflat, am luat în copie spre a tuturor a cărora se cuvine a ști, să să poată lua la credință vreun document.

În Crăciunel, 22 Ianuar 1812.

Prin mine

Irimie Manovici
popă și paroh în Chezler.

Așa dar acest atestat, dat de Ilie Todea lui Ilie Popovici, li servea acestuia ca dovadă de-a putea pretinde dela vecinul seu din Tătărlăua în tot anul câte 10 ferdele cucuruz fără ca să mai alerge la slujbe în Tătărlăua,

pentru a căror venite e rescumpărat cu cucuruz în tot anul cât va trăi.

Nici nu mai sânt dovezi că Ilie Popovici ar mai fi avut vreo legătură cu Tătărlăua, iar Ilie Todea a servit și mai departe — fiind poate că reabilitat în slujbă — până la 1837, când murind el, parohia a trecut la unire.

Cum a trecut Tătărlăua la unire?

După moartea lui Ilie Todea un fiu al său, cu numele Ion, umbra să se preoțească în Tătărlăua în locul tatălui său. Din oarecare motive episcopul Moga nu a voit să-l sfințească pentru comuna sa.

În acel timp trăia în Tătărlăua un țaran fruntaș, bogat, cu numele Sandu Surdu, care era încredințat cu conducerea domeniului din partea de hotar numită «Ciungari», (acest domeniu mai târziu a devenit prin cumpărare proprietatea clerului catolic și s'a atașat lângă domeniul catolic dela Boian, până în timpul războiului mondial, când s'a expropriat).

ani. Poporul cehoslovac pregătește, pentru ziua aceasta, festivități extraordinare în cinstea liberatorului său. Sărbătorirea marului bărbat va avea răsunet puternic în toate statele aliate.

România participă, la această rară ocazie de înfrățire, prin diferite manifestări culturale: conferențe și festivaluri artistice, organizate atât în capitală, cât și în provincie. Un volum, despre distinsa personalitate a lui T. G. Masaryk, va fi publicat, cu prilejul serbării, de Teodorescu-Braniște cu mai mulți colaboratori.

Amvon și tribună

Eată două catedre: tribuna politică și amvonul, care prin verbul lor caută să convingă și să determine masele.

Mijloacele și argumentele lor, de a captiva și influența, se deosebesc mult, — ear țelul, spre care năzuiesc, le este cu totul diferit, și, mai adese, chiar diametral opus.

Poate n'ar fi tocmai așa, dacă spiritul, în care una din aceste catedre își desfășoară mișcarea, s'ar inspira și din preceptele celeilalte.

Vedem și auzim însă, felul cum tribuna politică vorbește — cu deosebire la alegeri — și face «educația» maseilor. Demagogia, sub firma democrației, își impune cuvântul distrugător și reușește să îmbolnăvească în nenumărate cazuri sufletul curat al poporului, metamorfozându-l treptat spre rău.

Exploatându-se ieri și azi, în mod sistematic, credulitatea poporului și punându-i-se în față vedenia unei icoane, darnice de bunuri materiale și de mare «fericire», dacă lucră și votează pentru cutare sau cutare partid, — spre a ajunge cât mai repede această țintă, mulțimea orbită calcă și desconsideră ceea ce altădată respectase. Muncă, cinste, ordine, bunăcuviință, autoritate, pentru sufletul său turburat nu mai sânt criterii principale de conduită, nici în viața publică, nici privată.

Și atunci, tu dascăl și suitor al amvonului, om care nu faci promisiuni mari de bunățate și răspătă în

această viață, care făgăduiești mai mult bunurile unei lumi eterne, care nu porți nici sabie, nici pușcă, nu te mai miră, văzând o schimbare în atitudinea credincioșilor tăi, cari în slăbiciunea lor s'au lăsat ispitiți de vraja unor lucruri, ce li s'au prezentat în lumină înșelătoare. Nu te mai mira, dar nici nu te descuraja!.. Nu numai că această mulțime amăgită va descoperi odată fenomenul de fata morgână în politică, dar poate înșiși producătorii ei își vor da seamă, că grotescul joc e primejdios pentru poporul, pe care înșiși ar trebui să-l trimită din nou la școala amvonului; alt fel sămănătorii de vânt vor avea parte de secerișul furtunii, în care, ei cei dintâi, ar succumbă.

Amvonul este chemat să facă operă de asanare. Increderea în amvon și puterea sa nu poate fi înlăturată, — cel mult, în mod temporal, slăbită, ca apoi să izbucnească cu atât mai intensă și mai scilpitoare.

Spiritul vremii de azi nu condamnă rostul și necesitate amvonului, aplicându-i pecetea anacronismului. — cum le place unor superficiali să spună, — din contră, azi cu osârdie cheamă pe cuvântătorii lui la împlinirea misiunii de mântuire.

Și de mântuire are nevoie sufletul îmbolnăvit și otrăvit prin rețeta acelora, cari numai la suflet nu s'au gândit, când i-au servit-o. Numai amvonul este 'n stare să redea satelor acel suflu sănătos de viață și pulsație regulată, de liniște, de armonie, de pace și de colaborare, fără de care nici cea mai utopică concepție nu poate admite bunăstarea și progresul lor.

Nu-și dau oare seama acești pretențioși conducători și sfătuitori de ocazie ai satelor, că lipsind poporului caracterul unei culturi temeinice și de evoluție, unica pârghia de orientare în toate ale sale i-a fost credința'n Dumnezeu și încrederea în propoveditorii cuvântului dumnezeesc. Să-i slăbești acum și această credință și încredere?

Până când dar, tribuna politică nu-și dă seamă, că atâta timp cât principiile și programul ei nu sânt puse pe fundamentul celor propoveduite de amvon, nouă, preoților, cari nu așteptăm mântuirea dela partide, cu atât mai vărtos ni se impune obligația de intensificare a activității și programului străin de făgăduința bunurilor efemere, sau mincinoase, și

totuși cu deplina chezașie a intronării unei vieți mai bune, și mai cinstite, mai pilduitoare.

Amvonul, redus la tăcere, formalizat, lipsit de simțire și dragoste, este mai condamnabil decât inconștiența tribunei politice și constituie o profanare a sanctuarului său, o uitare de sine și de Dumnezeu.

Glasul său să răsună azi mai puternic ca oricând, să fie auzit de cel șovăelnici, de cei desorientați, de toți, cari doresc ca un neam să poată stăpâni cu deplină vrednicie pământul binecuvântat, pe care i-l-a hărăzit și de care l-a învrednicit Dumnezeuul neamurilor.

În Rusia se lucrează pentru dărâmarea și prăbușirea amvonurilor și a sanctuarelor lor. Știm cine s autorii și cunoaștem intențiile lor. Noi avem altă lozincă, și'n alt spirit ne orientăm și lucrăm.

Să nu abandonăm busola, care ne-a condus până aici și, când marea ridică valuri, să prevenim furtuna.

Priviți înțelepciunea firii: Un roi de albine în zumzet, și câtă agitație!.. Regina e regină. Și roiul se liniștește, ear fagurii se umplu de miere.

Prot. Alex. Brotea.

Numărul festiv al „Revistei Teologice“

La primul rând, al primului articol din numărul festiv al «Revistei Teologice», s'au spus cuvintele: «Ieșim în haină de sărbătoare». Și s'a spus în aceste cuvinte tot adevărul.

Forma în care a ieșit revista, cu prilejul împlinirii a două decenii de apariție, merită toată atențiunea noastră și toată vrednicia de a fi semnalat acest caz.

În mijlocul unei publicații care nu ține, mai nici odată, seamă de faptul că ceea ce se imbie spre cetire trebuie să aibă și ca formă o înfățișare ispititoare, aparițiile mai deosebite, mai îngrijite, au darul de a-ți cauza bucurie. Constați că se poate face și la noi lucru mai frumos, mai artistic, când la editor nu prevalează interesul comercial și când este priecere și bunăvoință.

Cazul acesta din urmă îl întâlnim la numărul festiv al «Revistei Teologice».

4. După moartea lui Ilie Popovici întâmplată în 1820, a urmat ca paroh ortodox în Crăciunel Isac Oprea care a păstorit biserica dela 1820—1848.

Despre acest preot am aflat că își trage originea din comuna Cornești (Șomfalău) unde și azi aflăm români cu pronumele de: Oprea. Un nepot al lui Isac cu numele Gheorghe Oprea a servit mult timp și a murit pe la începutul veacului al 20-lea ca preot bătrân în Șomfalău. Mai știm despre Isac Oprea, că vechea casă parohială de bulgări acoperită cu paie, care am aflat-o eu la intrarea mea în parohie, a fost ridicată de el pe cheltueala lui în 1846, pe curtea parohială de azi, din centrul comunei, situată în dreapta drumului ce duce spre comuna Făget, ceea ce am putut afla de pe «meșter-grinda» din camera dinapoi a acelei case ve hi, pe care era însemnat anul 1846, precum și dela urmașii lui rămași în comună. Aceea casă, fiul și urmașul lui Isac Oprea, preotul Natanail, a donat-o la moartea sa în 1899 bisericii, ca să servească de locuință urmașilor lui,

Vechi colaboratori și scriitori consacrați și-au dat prețiosul lor tribut, așa încât peste treizeci de persoane au contribuit cu scrisul lor la alcătuirea acestui număr. Bogată în material variat, are frumoasa extensiune de 160 pagini.

În fruntea revistei stă, ca un preludiu al sărbătoririi, autografia I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae. Trei clișee, ca trei tablouri de preț, împodobesc apoi paginile revistei: 1. I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, patronul revistei, 2. Prof. Dr. Nicolae Bălan, întemeietorul revistei și primul ei redactor, și 3. I. P. C. Sa arhim. Policarp Morușca, redactorul revistei din 1921—1923.

Imprimarea s'a făcut pe coală specială, iar articolele sunt aranjate cu mult gust și cu mult simț de estetică. Coperta? De o simpatie rară și tocmai prin aceasta s'a ieșit din comun, tocmai prin acest neobișnuit, revista pare impunătoare încă dela prima vedere.

Redactorul ei actual, prof. Nicolae Colan, sub a cărui îngrijire și povăț a ieșit în forma aceasta numărul festiv al «Revistei Teologice», se dovedește și cu această ocazie același om cu gust artistic, cu simțământ estetic, ca și în tot ceea ce a scris și a publicat el până astăzi.

Numărul festiv al «Revistei Teologice» costă 80 lei. Abonamentul pentru un an — 12 numere — 200 lei.

Cetitor.

INFORMAȚIUNI

Anunț. Dl. Dr. Cornel Manta, medic primar la spitalul public Sibiu secția de boli interne și pulmonare, și-a deschis consultațiile în Sibiu Strada Regina Maria Nr. 1 (în edificiul băncii Transilvania). Consultă zilnic între orele 11—1 și 3—4.

Din inițiativa și sub comanda Principesei Ileana s'a înființat «Asociația cercetășilor române» pusă sub protecțiunea Reginei Maria și sub auspiciile ministerului instrucțiunii. Ministerul instrucțiunii a autorizat formarea de grupe cercetășești în școlile secundare de fete.

Se spune despre Sandu Surdu că era bogat ca un domn de pământ (nemeș) și avea ciurda lui de vite libere să pască pe întinsa și mândra vale a Ciungarilor, și de îmbuibat ce era în averea de care dispunea, umbla numai călare în orce drum cât de scurt. Acest Sandu Surdu avea o fiică de măritat și ar fi dorit să o vadă preoteasă în Tătărlău după Ion, fiul lui Ilie Todea. Înțelesul între ei era făcut. Episcopul Moga nevrând însă să-l sfințească de preot pe tinărul Ion Todea, Sandu Surdu într'o zi de Duminecă după amiază a convocat întreg poporul la el acasă, mai înainte însă așezase spre vedere publică în curte două buți de vin. Convocat poporul, li comunică că episcopul Moga dela Sibiu nu vrea să sfințească pe Ion Todea, fiul comunei, de preot pentru Tătărlău și lor alt preot nu le trebuie. Propune poporului să treacă cu toții la Blaj, că episcopul de acolo primește pe Ilie Todea și îl va sfinți de preot. Sandu Surdu adecă umblase din bună vreme pe la episcopia Blajului și dându-i-se asigurări

că dorința i se va împlini întocmai, dacă vor face trecerea la unire, a venit cu planul pregătit gata. La propunerea lui nimenea din popor nu i s'a opus. Toți au aprobat-o. Atunci Sandu Surdu mulțumit de izbândă că își va vedea fata preoteasă, desfundă buțile, ulcelele trec din mână în mână și — poporul se veselește până spre seară.

În decursul petrecerii s'a pecetluit definitiv trecerea la unire a poporului. Trecerea făcută, Ion Todea s'a căsătorit cu fata lui Sandu Surdu, și chemat la Blaj a fost sfințit de preot pentru parohia, acum unită Tătărlău.

Pentru comunicarea acestor fapte sânt dator cu recunoștință actualului paroh unit din Tătărlău, mi le-a istorisit cu multă sinceritate și dragoste de adevăr. Dar li sânt mulțumitor și pentru alte orientări primite dela dânsul în legătură cu trecutul bisericilor din Crăciunel și Tătărlău ca dela cel mai bătrân și mai competent dintre preoții învecinați, dornic ca și mine de a ridica vâlul ce acopere trecutul bisericilor noastre.

până când se va putea ridica o locuință parohială nouă.

Mai aflăm apoi pe Isac Oprea și în timpul preotului Ilie Popovici prin anul 1810, la darea de seamă din protocolul luat despre «cașezarea la protocol a moșiei bisericești neunite a Crăciunelului», unde se constată că popa Isac avea 3 parcele de pământ iobăgesc în brazdă cu pământuri de ale bisericii. Prin urmare Isac Oprea era preot sfințit de dinainte de anul 1810, dar nu avea parohie și trăia în rândul iobagilor până în 1820, când murind Ilie Popovici, i-a urmat în slujbă servind până la 1848.

Din activitatea dezvoltată de preotul Isac Oprea, în decursul celor 28 ani ai păstoririi lui, înregistrez: zugrăvirea bisericii în 1827 prin zugravul Ban Vasile dela Feisa, precum și a tetrapodului frumos lucrat prin meșterul lemnar Vasilie Găbudean, și în fine ridicarea pomelnicului cu crucea de goron zugrăvită tot de Ban Vasilie. A contribuit și din al său la zugrăvirea uneia dintre ușile dela altar. Nu am aflat urme în

Concurs. Ministerul instrucțiunii a dispus să se țină și anul acesta, în cursul lunii Martie, un concurs interscolar între elevii clasei a VII-a de liceu în scopul răspândirii cunoștințelor despre Liga Națiunilor. «Asociația română pentru Liga Națiunilor» a pus la dispoziția ministerului instrucțiunii trei premii, care constau într-o călătorie la Geneva care se va face în luna August a. c. Elevii reușiți la acest concurs, vor audia acolo cursurile de vară organizate de Institutul de cooperare intelectuală.

Odată și acum. Ministrul instrucțiunii, înștiințat că un manual de geografie pentru clasa a 3 a secundară, întocmit de P. Zaharescu, are pasagii jignitoare pentru sentimentele naționale ale popoarelor conlocuitoare, a dispus retragerea aprobării date acestui manual. Astfel de procedare, față de manualele tendențioase ce ne jigneau pe noi, românii, nu s'a pomenit nici odată pe timpul regimului ungar.

Colectivizare. Nouă revoluție socială se vestește din Rusia: Stalin cu ajutorul organelor sale, a luat măsuri pentru colectivizarea gospodăriilor rurale. Rusia, după număratoarea din 1927, are 147 milioane de locuitori, între cari 120 milioane aparțin clasei agricole țărănești: acestora li se ia acum dreptul de proprietate și de muncă individuală; proprietățile țărănești au să treacă la economia colectivă prin predarea pământului și întregului inventar gospodăriei obștești și trecerea în rândul muncitorilor agricoli de sub controlul sovietelor. Lupta, ce se desfășoară între comuniști și țărănime, poate să fie catastrofală pentru întregul stat.

Sinuciderile printre tinerii comuniști, cum anunță organele bolșevice din Rusia, au luat astăzi caracter epidemic. Mai cu seamă la Moscova și Petrograd se înregistrează sumedenite de cazuri. În ultimele două luni s'au sinucis la Petrograd 180 de tineri din cauza desamăgirii politice.

ȘTIRI LOCALE

Conferență publică a ținut Luni, în 24 Februar, la cercul militar civil, profesorul universitar din Cluj, dl Sextil Pușcariu, cu subiectul: Directive culturale în literatura veche. Conferențiarul arată că noi, cei de astăzi, vedem trecutul nostru prea umbros,

arhiva parohială, care să deslușească vreo lucrare împreună cu administrarea averii bisericesti. Se pare, că deși dela înaintașul său Ilie Popovici a rămas o avere bisericască frumusică în bani și vin, aceea s'a epuizat cu acoperirea cheltuelilor împreunate cu zugrăvirea bisericii, și el a trebuit acum să înceapă lucrul din nou cu strângerea de bani și vin pe seama bisericii.

În anul de revoluție 1848, popa Isac Oprea a închis ochii, regretat de poporul său, care nu l-a putut apăra de urgia acelor vremuri. A fost împușcat de unguri în pădurea Jidveului.

Spun bătrânii că deodată cu Isac Oprea servea la biserica unită ca preot Stefan Călugăr, care ar fi părat pe Isac Oprea solgăbirăului de cerc Mártonfy cu reședința în Micăsasa, că a intrat în rândul revoluționarilor români. Isac Oprea simțind că e urmărit ca și alți preoți însemnați în «cartea neagră a răzbnărilor», petrecea ziua mai mult prin pădurile seculare ale Boianului, unde își du-

când spunem că dacă avem ceva cultură, apoi aceasta se datorește numai vremii, de când am început «să ne occidentalizăm». Ideea e greșită, după cum o dovedesc oamenii străini cari se interesează de trecutul cultural românesc Aminteste, între alții, pe Neăgoe Basarab, cu vestita sa operă (Invățături către fiul său Teodosie), Dimitrie Cantemir ș. a. Istoria trecutului nostru ne mai descrie, cum mănăstirile noastre au izbutit să salveze faimoasa cultură a Bizanțului de puhoiul musulman. Mulți artiști s'au refugiat în Italia, dar cei mai mulți au trecut Dunărea în Principate, aducând cu ei gustul artistic și literar, cultivat atât de mult în mănăstirile noastre. Eată rolul bisericii în trecutul nostru cultural. Eată ce au fost mănăstirile pentru neamul nostru, sufletul lui. Eată cea făcut ortodoxia: a creiat, a păstrat cultura românească. Conferențiarul arată la proiector câteva mănăstiri, biserici, inscripții și tăieturi, de rară valoare artistică, în lemn, desenuri de pe texte bisericesti, din care s'a putut desprinde cu ușurință sufletul mare și creștin al acestui neam, cu toată nota lui de originalitate, cu tot gustul său artistic, neîntrecut de nici un popor până azi.

Teatru. Un ansamblu, compus din artiști ai Teatrului național din capitală, în frunte cu dna Toto Ionescu și dnii Sârbu și Mărculescu, va juca Duminecă în 2 Martie a. c., ora 9 seara, în sala teatrului nostru, comedia în 3 acte: *Mușcata din fereastră*, de Victor I. Popa, reprezentată în București cu mare succes. Bilete: la Librăria Foaiă Poporului.

Mulțumită publică. Cu ocaziunea cununiei Mărioara Simtion cu dl Miron Mihu, nași fiind dna și dl Ioan Caicutiu, a binevoit a colecta dl vornic Ioan Imbăruș dela nuntași suma de 258 lei, pentru Reuniunea femeilor ort. române din Sibiu Iosefin «spre înfrumșetarea bisericii». Contribuitorilor le aduce sinceră mulțumire: *Comitetul*.

Sedința consiliului comunal municipal, convocată pentru astăzi se amână, cu aceeaș ordine de zi, pentru Miercuri 5 Martie 1930, ora 16 (4 d. a.). Se cere prezența a două treimi din membrii consiliului.

cea și hrana, iar noaptea se retrăgea acasă. Neputând fi prins ziua, solgăbirăul Mártonfy s'a hotărât să-l prindă noaptea. Astfel în primăvara acelu an furtunos, în ziua «Invierii Domnului» când se săvârșește liturgia de cu noapte, când și popa Isac era în biserică la slujbă, deodată fără de veste 20 de soldați înarmați înconjoară biserica. Mártonfy care era în fruntea lor și îi conducea dându le ordine, intră în biserică, se apropie de altar și provoacă pe popa Isac să părăsească biserica. Popa Isac l-a rugat să-l lase să termine sfânta liturgie. Isprăvind, a fost scos afară din biserică și între baionete l-au dus în comuna vecină Chezler pentru a prinde și pe preotul de acolo. Isprăvind cu vizita și în Chezler, — unde nu știm dacă au putut prinde și pe preotul de acolo ori nu, — l-au transportat la Micăsasa. Aici aflându-l vinovat l-au dat pe mâna soldaților, după ce i-au adus sentința de moarte. Soldații l-au dus noaptea, flămând și nemâncat din ziua precedentă, în pădurea comunei Jidvei, unde — afir-

Pagina pastorală

Persoana preotului predicator

(Prelucrare după Meyenberg, „Homiletische und katechetische Studien“).

2. Duhul rugăclunii

(Urmare).

Una din tezele de bază ale activității predicatoriale se cuprinde în următoarele cuvinte ale Mântuitorului (Ioan 15, 5): «celace rămâne întru mine și eu întru el, — acela aduce roadă multă, — că fără de mine nu puteți face nimic». Predica nu este doar decât o continuare supranaturală a funcțiunii lui Hristos, o conlucrare suprafirească, prin excelență, cu sfântul Duh. Acesta este și motivul pentru care apostolii socoteau datoria rugăclunii ca cea dintâi, ear cea a predicăunii a doua. Fapte 6, 4: «Iar noi întru rugăclunie, și în slujba cuvântului ne vom zăbovi».

Aceeaș concepție e împărtășită și de sfinții părinți; fericitul Augustin îndemna pe predicatori: «St orator antequam dictor». (De doct. Christ. l. IV. c. 15).

La rugăclunie se adaugă meditațiunea sau rugăcluniea meditativă. Orce cuvântare religioasă trebuia să fie fruct al unei meditațiuni, trebuie să-și aibe temelul într'o reculegere adâncă, într'un împrumut cerut prin rugăclunie și acordat de Duhul sfnt. Meditațiunea transformă sfânta Scriptură și Tradițiunea, Dogmatică și principiile de morală, în inima și viața, în carnea și sângele predicatorului: este oarecum organul de asimilație, un fel de întrupare a religiei în predicator.

Predica prezintă două momente, unul obiectiv și altul subiectiv: dogmele de credință obiective și pătrunderea subiectivă a adevărurilor din partea predicatorului.

Când ambele momente se unesc constituind un aliaj fericit, atunci predicatorul stă cu desăvârșire în slujba adevărului. Fără meditațiune, la acest lucru nu se poate ajunge. Verva, ta-

lentul oratoric, nu este de ajuns pentru a se expune adevărurile de credință; prin meditațiune numai, adevărurile supranaturale se împreună intim și puternic cu personalitatea cuvântătorului care vestește pe Hristos.

Prin meditațiune predicatorul își dă seamă de adevărata lui misiune, de slujba lui Hristos în care este pus. Cuvintele înainte mergătorului: «Aceluia se cade a crește, iar mie a mă micșora» Ioan 3, 30, sânt de un adânc înțeles.

Slobod, gol de sine, plin de Hristos, devine predicatorul prin rugăclunie și meditațiune.

Se recomandă prin urmare predicatorului:

1. meditațiune regulată, întâmplie-se ea în orice formă;
2. meditațiunea vieții lui Hristos mai ales;
3. și în fine meditațiune specială asupra chemării lui învățătoresți, precum și în vederea pregătirii cuvântării.

Meditațiunea este mijlocul prin care predicatorul nu se uzează nicicând, rămâne pururea fecund. Profetul Isaia 33, 16, zice: «pânea lui îi va fi dată și apele lui nu vor seca niciodinioară».

În meditațiune și momente de reculegere omul trăește nu numai cu pâne pământescă, ci și cu tot cuvântul ce vine din gura lui Dumnezeu. Meditațiunea și reculegerea conduc la Hristos care cu voce puternică strigă: «Cel însetat să vină la mine și să bea».

Nu ajunge să fii doctor în științele teologice, ci trebuie ca știința ta s'o aduci primos înaintea lui Hristos și el numai îți va lămuri cum să porcezi în aplicarea celor agonisite ale tale.

Predicatorul pregătindu-și predica, trebuie să se gândească, ce-ar zice Hristos — vorbește doar în numele Lui, — iar pentru a afla opiniunea dumnezeescului Cuvânt, trebuie să se pună în legătură cu El, trebuie să-l consulte.

Prin reculegere, deci rugăclunie și meditațiune, adevărurile primite prin credință se transformă în ființa chiar a predicatorului; astfel este el numai seninul, deținătorul și propovăduitorul plin de viață al adevărului și dragostei lui Hristos. Nutrindu-se din Hristos, apele lui îi vor rămânea credincioase, nu vor seca niciodinioară, asemenea și predica lui va fi pururea fecundă.

Gheorghe Secaș
profesor de teologie.

mativ împreună cu alți câțiva preoți români, — a fost împușcat.

Doi feciori ai săi, Onuț și Natanail, între cari cel din urmă i-a urmat ca paroh, ajutați de Moisin Turcu și Ilie Turcu, l-au adus noaptea acasă și l-au îngropat fără preot lângă altarul bisericii căreia i-a servit.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate procura cartea:

Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul României
DR. MIRON CRISTEA
Înalt Regent

OMUL și FAPTELE
Contribuțiuni la studiul istoriei bisericeii române ortodoxe contimporane

de
ION RUSU ABRUDEANU
Volumul I

Prețul Lei 500.—, plus spese postale Lei 20.—. Suma se poate trimite prin mandat postal.

Singur

*Sânt numai singur, gânduri mari
Căprind în mersul lor acum
Un dor nemărginit să plec,
Înezător, pe vechiul drum.*

*Să mă desprind din șirul grav
Al celor cari doresc mereu
Potop de preamărit, în van,
Și jertfa sufletului meu.*

*Și să mă smulg din proza lor
Ruinatoare de avânt,
Să-mi leg al vieții dulce rost
De-al înserării tainic cânt.*

*Din freamăt, plămădit ușor,
Din tremur lung în miez de zi,
Să împletesc din când în când
Fermecătoare poezii.*

*Și să trăiesc cu gând și dor
Robit de farmec și senin,
Depart de privirea lor
Sămănătoare de venin.*

Vasile Stoloaneu.

Nr. 5/1930 prof.

(19) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III a (a treia) Foleag, din protopopiatul Sighișoara se publică prin această concurs cu termen de 30 zile de la cea dintâi apariție în «Telegraful Român».

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Întregirea dotației dela stat conform coalei B.
2. Casă parohială cu dependențele economice și grădina de legume.
3. Sesiune parohială veche în mărime de 6 jug. 1400 st. □ arător și fânaș.
4. Sesiune parohială nouă 11 jug. primită provizor, iar când se va da definitiv, aceea ce se va da.
5. 1½ ferdelă porumb sfărmit dela fiecare fum.
6. 5 stânjini lemne de foc.
7. Stola uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ort. rom. din Sighișoara iar concurenții se vor prezenta în o Duminică sau sâmbătă spre a fi cunoscuți de enoriași. Oficiul protopopesc ortodox român din Sighișoara în înțelegere cu consiliul parohial.

Sighișoara, la 8 Ianuar 1930.

Emilian Stofea
protopop.

Biserica ortodoxă română Șugag

Nr. 18/930

(22) 1-3

Publicațiune

Biserica ort. rom. Șugag, județul Alba, vinde prin licitațiune publică conform art. 94—106 ai legii noi a Contabilității publice, materialul lemnos din pădurea bisericească așa numită «Dosul Mărtiniei» în cantitate de 10557 m. steri lemn de fag.

Prețul de strigare este 422 280 Lei, sub care preț materialul nu se va vinde.

Garanția de 42,228 Lei se va depune la reprezentanța proprietarului înainte de începerea licitației.

Licitația se va ține la primăria comunală din Șugag în ziua de 17 Martie 1930 ora 11 dimineața.

Condițiunile de licitație se pot vedea în orele oficiale, atât la Oficiul parohial din Șugag, cât și la Ocolul silvic Sebeș.

Pentru biserică:

George Perlan
paroh.**Călăuza agricolă**

de prof. **D. Comșa**, hotărât cea mai de seamă, practică, îndemânatecă și populară între cărțile noastre agricole tipărite dincoaci de Carpați, merită răspândire în cercuri cât mai largi.

Prețul unui exemplar tomul I Economia câmpului e 90 lei, tomul II Pomăritul și Vieritul 50 lei și tomul III Legumăritul și Florăritul 60 lei. Tus trele tomurile, broșate separat sau împreună, se vinde cu 200 lei și taxa poștală cu recomandăție 20 lei.

Comenzile adresate autorului prof. D. COMȘA în Sibiu sau Librăriei Arhidiecezane se execută prompt, având a trimite prețul de mai înainte sau cu ramburs.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se pot comanda următoarele odoare bisericești:

Potire	Copie	Căldărușe cu mătăuz
Disc și Steluță	Lingurițe	Clopoțele pt. altar
Cădelnițe	Cruci	Cănuțe pt. Sf. mir
Candele	Cruciulițe	Garnitură pt. bolnavi
Chivot	Cununi	Prapori

Toate aceste odoare bisericești sânt din Alpaca (Argint de China) aurite și foarte frumos executate, cu prețuri moderate.

A APĂRUT

**BISERICA IMPOTRIVA
CONCORDATULUI**

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30.— + spese Lei 5.—. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastorale mult folositoare Clerului din ziua de azi

de

Dr. IOSIF HRADIL

profesor de teologie

Prețul Lei 25.—, plus spese poștale Lei 10.—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate procura:

Memoriile unui Duhovnic

Studiu pastoral

de

VASILE GAN

protopop

Prețul Lei 100.—, plus spese postale Lei 15

La Librăria Arhidiecezană a sosit și se află de vânzare

Viețile Sfinților

în limba moldovenească

întocmite pe temeiul cărților «Viețile Sfinților»

ale

Sf. Dimitrie al Rostovului

tipărită în tipografia Sinodală din Moscova cu completări, însemnări lămuritoare și cu chipurile sfinților

Luna Mai (1—15)

Cartea întâia

Prețul Lei 225.

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană:

Introducere în sfintele cărți ale

Testamentului Vechiu

de Arhipresviterul-Mitrofor **Dr. VASILE TARNAVSCHI** prof. titular la Facultatea de teologie din Cernăuți. Prețul Lei 400.—. La comanda se alătură Lei 20.— pentru spese poștale.

A apărut:

Povățuitorul Creștinului ort.de **Pr. Ioan Stefan Popescu**

o minunată cărticică de rugăciuni și povețe despre cum trebuie să se poarte creștinul adevărat în biserică. Prețul leg. 40 Lei. Broș. 20, plus Lei 10 spese. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

Au apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Cântări funebreale

pentru cor de bărbați, de:

Dumitru Cunțan

Prețul Lei 30, plus spesele poștale Lei 12.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuițat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

A apărut în Biblioteca

La Vatra sufletească a Neamului
Nr. IX

Cum s'a făcut unirea cu Roma în Ohaba-Forgaci?
(Banat)

Demascarea unor siluiri și fraude

de

Dr. Gh. Ciuhandu

consilier-referent eparhial, Arad.

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. Prețul Lei 25.—, plus spese Lei 5.—.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se pot procura următoarele **Albume de broderii și țesături românești**, de dna

MINERVA SCHAFFER n. COSMA

Album de broderii și țesături rom. vol. II 600
Caietul I Modele de cusături românești 25
" II " " " " " 40
" III " " " " " (8 foi) 80

Se pot trimite și prin poștă alăturând 10 lei spese de poștă.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate comanda

ACAFTISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în pluș, cu copcii și aurit. Prețul de Lei 400.—

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Viața lui Isus

de

Giovanni Papini

în românește de

ALEXANDRU MARCU

Prețul Lei 180.—, plus porto poștal Lei 15.—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se pot procura

Icoane sfinte

pe hârtie, de toate mărimile și de o execuție foarte frumoasă.

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană de aici din Sibiu broșura:

„Profeții mesianice în vechiul Testament”

texte alese de dl **NICOLAE NEAGA**, profesor suplent la Academia teologică «Andreiană», din Biblia publicată sub îngrijirea Stântului Sinod în 1914, cari texte, pentru că să fie cât mai accesibile la instrucțiunea din Exegetică în institutele teologice sunt înzestrate cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul unui exemplar e Lei 55.—. Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comanda de cel puțin 10 exemplare li se da 20% rabat.

Librăria Arhidiecezană.